

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.005.01.2021

**Pan
Leszek Żelazny
Lubelski Wojewódzki
Inspektor Ochrony Środowiska**

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ul. Obywatelska 13
20-092 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/21/085 – *Przeciwdziałanie marnowaniu żywności*

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie (dalej: „Inspektorat” lub „WIOŚ”), ul. Obywatelska 13, 20-092 Lublin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Leszek Żelazny, Lubelski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (dalej: „Wojewódzki Inspektor”) od 15 lutego 1999 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań związanych z kontrolą przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Jerzy Bielak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli Nr LLU/46/2021 z 08 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 1, 2)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W związku z wejściem³ w życie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności⁴ WIOŚ, pomimo braku odpowiedniej bazy danych podmiotów podlegających kontroli, dokonał właściwego rozeznania na terenie województwa lubelskiego odnośnie podmiotów (sklepów spożywczych) spełniających wymogi ww. ustawy. Zebrane w ten sposób informacje były podstawą do opracowania rocznego planu kontroli na 2020 r. i 2021 r. WIOŚ sporządzał analizy ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w kontrolowanych jednostkach, które jednak nie obejmowały wprost zagadnień dotyczących przeciwdziałania marnowaniu żywności. W 2020 r. w 100% zrealizowano plan, kontrolując 10 sklepów spożywczych w zakresie przestrzegania przepisów upmż, zaś w 2021 r. (do dnia zakończenia kontroli NIK) cztery (26,7%) spośród 15 zaplanowanych, nie skontrolowano dwóch podmiotów - organizacji pozarządowych ujętych w planie kontroli na 2021 r. Kontrole (14) WIOŚ wykazały, że 13 sklepów spożywczych podpisało umowy z organizacjami pozarządowymi w wymaganym terminie, tj. w okresie pięciu miesięcy od wejścia w życie upmż.

W jednym z kontrolowanych przypadków umowę⁵ zawarto w dniu 23 kwietnia 2018 r., tj. przed wejściem w życie przepisów o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności. W terminie określonym w ustawie, tj. do dnia 18 lutego 2020 r. strony nie podpisały nowej umowy dotyczącej nieodpłatnego przekazywania organizacji

¹ Dz. U. z 2020 r., poz. 1200, dalej: „ustawa o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ 18 września 2019 r.

⁴ Dz. U. z 2020 r., poz. 1645, dalej: „ustawa o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności” lub „upmż”.

⁵ Dotyczy sieci handlowej w Zamościu (dalej: „sieć K”).

pozarządowej żywności nieprzeznaczonej do sprzedaży, co zdaniem NIK było sprzeczne z wymogami art. 3 ust. 1 i 2 w związku z art. 18 upmż.

Ponadto kontrolerzy WIOŚ nierzetelnie zweryfikowali, opierając się tylko na oświadczeniu strony, zapisy umowy zawartej pomiędzy sklepem spożywczym I. w Zamościu a Zamojskim Forum Inicjatyw Społecznych (ZFIS), która nie spełniała wymogów określonych w art. 3 ust. 1 upmż. Podmiot, z którym sklep podpisał umowę o nieodpłatnym przekazywaniu żywności, nie spełniał przesłanek, o których mowa w art. 2 pkt 2 ww. ustawy. Inspektorzy WIOŚ nie wykazali również, że umowa ta nie zawierała wymaganych treści określonych w art. 3 ust. 1 upmż, dotyczących rodzaju przekazywanej żywności oraz brak w niej zapisu, iż żywność ma być przekazana przed upływem terminu ważności. Ponadto część żywności przekazanej ZFIS przez market spożywczy I. stanowiły produkty pochodzące z darów pozyskanych od klientów sklepu, co nie stanowiło działania przeciw marnowaniu żywności, a wpisywało się w zakres czynności pożytku publicznego i wolontariatu. Wprowadzone, w trakcie kontroli NIK, zmiany w ww. umowie darowizny uwzględniły wymogi ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności.

Inspektorzy WIOŚ nie zweryfikowali zobowiązania Federacji Polskich Banków Żywności (FPBŻ) do dokonania korekty opłaty, pomimo uzyskania informacji od sieci K., iż wniesiona opłata w kwocie 2.291,46 zł za marnowanie żywności przez kontrolowany przez WIOŚ sklep w Biłgoraju pomyłkowo trafiła na rachunek Banku Żywności we Wrocławiu zamiast do Banku Żywności w Lublinie. Dopiero działania kontrolera NIK w trakcie kontroli spowodowały, iż ww. środki finansowe zostały prawidłowo zaksięgowane i przekazane na konto właściwego banku żywności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Realizacja zadań związanych z kontrolą przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności

Opis stanu faktycznego

1.1. W badanym okresie inspektorzy WIOŚ wykonywali kontrole w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności na podstawie opracowanego, zgodnie z art. 5a ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska⁶, „Planu działalności WIOŚ na 2020 r.” oraz „Planu działalności WIOŚ na 2021 r.” Przy ich opracowaniu uwzględniono wytyczne do planowania⁷ Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (dalej: „GIOŚ”). W planach kontroli WIOŚ na 2020 r. uwzględniono też zalecenia GIOŚ z 26.11.2019 r. dotyczące wprowadzenia do wojewódzkich planów ogólnopolskich celów i cykli kontrolnych na 2020 r., tj. zaplanowano kontrolę w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności (pozycja 1) i zawarto ogólnopolski cel kontroli (pozycja 5).

(akta kontroli str. 22-67, 70-90, 129-205)

Opracowany w grudniu 2019 r. przez WIOŚ szczegółowy plan kontroli na 2020 r. zakładał skontrolowanie 638 podmiotów gospodarczych, w tym ośmiu⁸ sprzedawców żywności⁹. W wyniku rekomendowania przez GIOŚ ograniczenia

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 995, ze zm., dalej: „ustawa o Inspekcji” lub „uioś”.

⁷ W planie na 2020 r. – „Wytyczne do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2020 r.”, w planie na 2021 r. – „Wytyczne do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2021 r.” i „Ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2021-2025 z perspektywą do 2030”.

⁸ Pozycje planu: 94, 482, 483, 484, 505, 625, 627, 638.

⁹ Zgodnie z art. 17 upmż, w okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy, przez sprzedawcę żywności rozumie się podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze w zakresie sprzedaży żywności w jednostce handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, ze zm.) powyżej 400 m², w której przychody ze sprzedaży środków spożywczych stanowią co najmniej 50%

do niezbędnego minimum działalności kontrolnej w terenie¹⁰ w związku z zagrożeniem wirusem SARS-CoV-2 zmniejszono liczbę planowanych kontroli do 576 podmiotów gospodarczych, jednocześnie zwiększając liczbę kontroli sprzedawców żywności¹¹ do 10. Liczba kontroli sprzedawców żywności zaplanowanych na 2020 r. była tożsama z liczbą wskazaną dla województwa lubelskiego w załączniku nr 2 do „Wytycznych do przeprowadzenia cyklu kontrolnego w zakresie przestrzegania przez sprzedawców żywności oraz organizacje pozarządowe przepisów upmż”, zatwierdzonych w marcu 2020 r. przez zastępcę GIOŚ i obejmowała 100% podmiotów, które zamieszczone zostały w bazie danych WIOŚ jako podmioty podlegające kontroli w zakresie przestrzegania upmż. Ww. załącznik nr 2 nie uwzględniał przeprowadzenia kontroli organizacji pozarządowych.

Wszystkie kontrole sklepów spożywczych były planowe, uwzględniały cel ogólnopolski (nr 1) i cykl ogólnopolski (nr 5) oraz określono kategorię ryzyka: w trzech przypadkach na poziomie IV i siedmiu – V¹². Plany kontroli przed i po zmianie nie uwzględniały kontroli banków żywności.

WIOŚ według przyjętego planu przeprowadził we wszystkich sklepach spożywczych kontrolę zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 17d uioś w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności.

(akta kontroli str. 22-106, 206-209)

Podmioty do kontroli w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności dobierane były przez WIOŚ w sposób celowy. W ramach czynności kontrolnych przeprowadzono lokalne rozeznanie rynku branży sprzedawców żywności i wstępnie wytypowano podmioty, które mogą spełniać wymagane kryteria ze względu na powierzchnię sprzedaży oraz procentowy udział przychodów ze sprzedaży żywności. Do wybranych 19 sklepów wystosowano pisma z zapytaniem o podleganie zapisom ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności w zakresie powierzchni sprzedaży i przychodów ze sprzedaży. Od 10 sklepów otrzymano informację potwierdzającą podleganie zapisom ustawy (wszystkie te sklepy zostały skontrolowane w 2020 r.), w dwóch przypadkach¹³ otrzymano informację o niepodleganiu zapisom ustawy wraz z uzasadnieniem, w siedmiu przypadkach¹⁴ nie otrzymano informacji zwrotnej (spośród ww. siedmiu przypadków jeden – L. w Zamościu został skontrolowany w 2021 r., drugi – C. w Białej Podlaskiej został ujęty w planie kontroli). Zastępca Wojewódzkiego Inspektora wyjaśniła, że kontrole pozostałych sklepów, które nie poinformowały WIOŚ o podleganiu upmż, planowane są do realizacji w kolejnych latach.

W 2021 r. dokonano rozeznania w zakresie podmiotów podlegających kontroli w oparciu o wiedzę z roku ubiegłego, biorąc pod uwagę powierzchnię i profile sprzedaży sklepów.

(akta kontroli str. 107-110, 124-128, 267, 305-306, 331, 345, 389, 419, 480, 552, 595-597, 652-659)

Zastępca Wojewódzkiego Inspektora wyjaśniła, że w WIOŚ prowadzona jest ewidencja przedsiębiorców w Informatycznym Systemie Kontroli (ISK) w zakładce

przychodów ze sprzedaży wszystkich towarów. Po tej dacie dotyczy to powierzchni sprzedaży powyżej 250 m² (art. 2 pkt 3 ustawy).

¹⁰ Pismo DI-0703/56/2020/eg z dnia 25.03.2020 r. i pismo DI-0703/65/2020/ad z dnia 22.04.2020 r.

¹¹ Pozycje planu: 293, 308, 444, 480, 532, 533, 534, 538, 562, 567.

¹² W kategoryzacji zakładów prowadzonej w ISK występuje pięć kategorii określających uciążliwość kontrolowanych zakładów dla środowiska. Do IV kategorii zalicza się zakłady o małej uciążliwości dla środowiska, do V kategorii - zakłady o znikomej uciążliwości dla środowiska. Do V kategorii zalicza się również zakłady dotychczas niekontrolowane, dla których wiarygodna analiza wielokryterialna może być wykonana dopiero po przeprowadzeniu pierwszej kontroli.

¹³ Sieć C. w Zamościu i sieć E. L. w Zamościu.

¹⁴ Trzy sklepy L. w Zamościu, dwa sklepy J.M. w Zamościu oraz sklepy: C. w Białej Podlaskiej i T. w Łukowie.

„Rejestr zakładów”. Inspektor odpowiedzialny za wykonywanie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności zobowiązany jest do wprowadzania do systemu, na etapie sporządzania planu kontroli, podmiotów podlegających kontroli w tym zakresie. Przy wyborze przedsiębiorców do kontroli korzystano z danych zgromadzonych w systemie oraz uzyskanych dzięki pismom wystosowanym do sprzedawców. Ponadto przy typowaniu sprzedawców oraz organizacji pozarządowych do kontroli (w 2021 r.) brano pod uwagę wiedzę pozyskaną z mediów tradycyjnych oraz internetowych. Obecnie w bazie ISK znajduje się 27 podmiotów, które podlegają kontroli przestrzegania przepisów upmż, w tym 14 sklepów spożywczych dotychczas skontrolowanych, 11 sklepów zaplanowanych do kontroli i nieskontrolowanych w 2021 r. oraz dwie organizacje pozarządowe.

WIOŚ zamieścił na stronie internetowej schemat procedury kontroli prowadzonych przez Inspekcję Ochrony Środowiska, który został opracowany przez GIOŚ. Według schematu analiza prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej prowadzona jest w oparciu o analizę wielokryterialną.

Zastępca Wojewódzkiego Inspektora wyjaśniła, że analiza wielokryterialna oceny oddziaływania zakładów na środowisko jest narzędziem do określenia stopnia oddziaływania zakładu na środowisko umieszczonym w bazie ISK i jest dokonywana m.in. na podstawie: skali oddziaływania podmiotu na poszczególne elementy środowiska, ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w wyniku prowadzonej działalności, wyposażenia w instalacje chroniące środowisko przed zanieczyszczeniem, wyników kontroli zakładu. Końcowa punktacja analizy wielokryterialnej określa stopień ryzyka naruszenia przepisów ochrony środowiska i przypisuje zakład do odpowiedniej kategorii. Kategoria zakładów określa częstotliwość kontroli poszczególnych przedsiębiorstw, a zatem analiza wielokryterialna wspomaga typowanie podmiotów do planów kontroli. Ocena i analiza zagrożeń wynikających z działalności przedsiębiorstw dokonywana jest indywidualnie przez każdego inspektora. Pod uwagę brane są wyniki wcześniejszych kontroli, podczas których stwierdzono naruszenia, mogące skutkować zagrożeniem lub zanieczyszczeniem środowiska. W sporządzaniu planu kontroli pod uwagę brane są podmioty, których kontrola umożliwi przygotowanie raportów, sprawozdań i realizację zadań kontrolnych wynikających z zawartych porozumień, w tym kontrole podmiotów, co do których występuje uzasadnione podejrzenie prowadzenia działalności wbrew przepisom.

(akta kontroli str. 111-128, 652-659)

1.2. Opracowany w grudniu 2020 r. „Plan działalności WIOŚ w Lublinie na rok 2021 r.” uwzględniał „Wytyczne do planowania działalności Inspekcji Ochrony Środowiska na 2021 r.” zatwierdzone 21.11.2020 r. przez GIOŚ. W planie działalności WIOŚ wskazano m.in., że jednym z najważniejszych celów poprawy gospodarki odpadami są kontrole funkcjonowania systemu przeciwdziałania marnowaniu żywności w celu redystrybucji żywności na cele charytatywne. Uwzględniono też do realizacji w 2021 r. ogólnopolski cel kontroli nr 24 – kontrola w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności.

Na 2021 r.¹⁵ zaplanowano przeprowadzenie 15 kontroli sprzedawców żywności¹⁶ i dwóch kontroli organizacji pozarządowych¹⁷, co oznacza skontrolowanie łącznie 63% wszystkich ujętych w bazie danych WIOŚ – na podstawie umpż - podmiotów.

¹⁵ Tabela rocznego planu kontroli z wyjazdem w teren w 2021 r. dla województwa lubelskiego.

¹⁶ Pozycje planu: 201, 331, 348, 514, 523, 524, 604, 605, 670, 672, 673, 676, 678, 679, 713.

¹⁷ Pozycje planu: 198 – Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta w Lublinie, 251 – Fundacja Bank Żywności w Lublinie.

W planie kontroli sprzedawców żywności i organizacji pozarządowych wskazano cel ogólnopolski (nr 24) oraz określono kategorię ryzyka: w ośmiu przypadkach na poziomie IV i w dziewięciu – V. Plan kontroli został opracowany zgodnie z wytycznymi GIOŚ, które zakładały skontrolowanie 15 sprzedawców żywności i dwóch organizacji pozarządowych. Podczas typowania sklepów do kontroli kierowano się dwoma kryteriami: wymaganą w ustawie powierzchnią sprzedaży oraz profilem sprzedaży w danej jednostce. W przypadku organizacji pozarządowych do kontroli wytypowano podmioty, które posiadają umowy o nieodpłatne przekazywanie żywności, zawarte ze sklepami kontrolowanymi przez WIOŚ w 2020 r.

Do dnia 7 maja 2021 r.¹⁸ zrealizowano cztery kontrole sprzedawców żywności. W badanym okresie nie realizowano kontroli pozaplanowych.

(akta kontroli str. 124-128, 141-205, 652-659)

2.1. W „Wytycznych z 2020 r. do przeprowadzenia kontroli” GIOŚ szczegółowo określił podmioty do skontrolowania (sprzedawców żywności i banki żywności) i przedmiotowy zakres kontroli. W przypadku sprzedawców żywności zobowiązano inspektorów do skontrolowania przestrzegania przepisów dotyczących:

- zawarcia umów sprzedawców żywności z organizacjami pozarządowymi,
- przekazywania opłat za marnowanie żywności oraz zamieszczania informacji o wysokości należnej opłaty lub o wartości żywności przekazanej organizacjom pozarządowym w sprawozdaniu finansowym oraz na stronie internetowej, jeżeli jest prowadzona,
- składania sprawozdań rocznych o marnowaniu żywności.

(akta kontroli str. 70-90)

W okresie od 11 maja do 30 listopada 2020 r. WIOŚ przeprowadził wszystkie planowane na 2020 r. kontrole sprzedawców żywności na terenie województwa lubelskiego, prowadzących sprzedaż w lokalach, których powierzchnia sprzedaży wynosiła od 1.000 m² do 12.600 m², a przychody ze sprzedaży żywności stanowiły przynajmniej 50% przychodów ze sprzedaży wszystkich towarów.

Kontrolerzy WIOŚ, weryfikując obowiązek zawarcia umowy sprzedawcy żywności z organizacją pozarządową, sprawdzali zamieszczenie w umowie elementów określonych w art. 3 ust. 1 i 2 upmż, tj.: formę i termin zawarcia umowy, zakres przedmiotowy umowy, w tym czas i sposób przekazywania żywności oraz rodzaj przekazywanej żywności, podział kosztów odbioru i dystrybucji żywności pomiędzy stronami umowy, możliwość rezygnacji lub odmowy odbioru żywności, okres obowiązywania umowy, zapisy dotyczące odpowiedzialności stron i warunków wypowiedzenia umowy.

Badaniu podlegało również spełnianie przez stronę umowy (organizację pozarządową) warunków określonych w art. 2 pkt 2 upmż dotyczących zadań statutowych organizacji pozarządowej.

Kontrolerzy WIOŚ spośród 10 kontrolowanych sprzedawców żywności stwierdzili nieprawidłowości w przypadku dwóch podmiotów. W szczególności stwierdzono, iż w umowie (T. Sp. z o.o. E.L. w Lublinie) zawartej z organizacją pozarządową, dotyczącej nieodpłatnego przekazywania żywności, brak było postanowień w zakresie odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy (naruszenie art. 3 ust. 2 pkt 4 upmż), zaś w innej umowie (K. Biała Podlaska) nie ujęto postanowienia dotyczącego podziału kosztów odbioru i dystrybucji żywności pomiędzy stronami umowy (naruszenie art. 3 ust. 2 pkt 2 upmż).

W związku z powyższymi nieprawidłowościami Wojewódzki Inspektor na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 1 uioś wydał dwa zarządzenia pokontrolne o dostosowaniu

¹⁸ Zakończenia czynności kontrolnych NIK.

do wymogów upmż postanowień umowy o nieodpłatne przekazywanie żywności z organizacją pozarządową. W terminach wyznaczonych przez WIOŚ dostosowano zapisy umów do wymogów określonych w upmż.

W przypadku pozostałych ośmiu kontrolowanych umów zawartych pomiędzy sklepami a organizacjami pozarządowymi kontrolerzy WIOŚ nie stwierdzili innych nieprawidłowości.

Ponadto w trakcie kontroli NIK ustalono, że ośmiu spośród dziesięciu kontrolowanych sprzedawców żywności w wymaganym w art. 18 upmż terminie prawidłowo zawarło pisemne umowy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wykonywaniem zadań w sferze zadań publicznych. Postanowienia tego artykułu zobowiązywały ww. podmioty do podpisania umowy określonej w art. 3 ust. 1 w terminie 5 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 18.02.2020 r.

W jednym przypadku¹⁹ umowa pomiędzy siecią K. w Zamościu a Caritas Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej o nieodpłatne przekazywanie żywności została zawarta przed dniem wejścia w życie upmż (23.04.2018 r.), tj. nie na podstawie przepisów upmż, z tym że przedstawiciel kontrolowanego sklepu (kontrolę przeprowadzono w dniach 29.06.-17.07.2020 r.) zapewnił kontrolerów WIOŚ o podpisaniu w lipcu 2020 r. nowej umowy z organizacją pozarządową, dostosowanej do wymogów upmż, co opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Umowa²⁰ darowizny, zawarta w dniu 18.02.2020 r. pomiędzy marketem spożywczym I. w Zamościu a ZFIS, zawierała wprawdzie elementy wymagane art. 3 ust. 2 upmż, natomiast została podpisana z podmiotem, który nie spełniał wymogów określonych w art. 2 pkt 2 upmż, co szczegółowo opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 206-487, 593-635, 652-659)

W protokole kontroli Nr ZAM 101/2020 z 22.07.2020 r. marketu spożywczego I. w Zamościu kontrolerzy WIOŚ nie zajęli stanowiska dotyczącego tego, że umowa darowizny z dnia 18.02.2020 r., zawarta pomiędzy ZFIS a tym marketem nie zawierała wymaganych treści określonych w upmż, dotyczących rodzaju przekazywanej żywności, wymaganych w kontekście art. 3 ust. 2 pkt 1 oraz brak w niej zapisu, iż żywność ma być przekazana przed upływem terminu ważności.

W trakcie kontroli NIK w dniu 4.05.2021 r. aneksem dokonano zmiany analizowanej umowy darowizny, wprowadzając dodatkowe zapisy, które uwzględniały wymogi upmż. Ustalono m.in., że strony będą współpracowały w zakresie bezpłatnego przekazywania żywności, o którym mowa w art. 3 ust. 1 upmż. Darczyńca będzie przekazywał żywność (całą, zdrową, bez objawów zepsucia) będącą jego własnością w ilości i wartości określonej przez strony. Ustalono również, że produkty będą odbierane partiami po wcześniejszym ustaleniu telefonicznym nie później niż jeden dzień przed planowanym odbiorem oraz nie później niż dwa dni przed upływem terminu przydatności do spożycia. Dokument określający specyfikację asortymentową będzie zawierał także wartość i masę żywności. Rozszerzono też zapisy odnośnie prawa obdarowywanego do odstąpienia od odbioru żywności.

(akta kontroli str. 206-487, 593-635, 652-659)

Z informacji prezesa marketu spożywczego I. wynika, że spośród przekazanych protokołem z 11.03.2020 r. (okazanym kontrolerom WIOŚ) 21 pozycji o wartości 250,03 zł część produktów pochodziła z darów przekazanych przez klientów sklepu (7 pozycji, m.in. makaron, mąka, cukier, konserwy mięsne o łącznej wartości 114,61 zł). Ponadto protokołem z 8.04.2020 r. (okazanym kontrolerom WIOŚ)

¹⁹ Protokół kontroli WIOŚ (ZAM 94/2020 z dnia 17.07.2020 r.).

²⁰ Protokół kontroli WIOŚ Nr ZAM 101/2020 z 22.07.2020 r.

przekazano produkty o wartości 281,62 zł (23 pozycje, w tym 6 pozycji o łącznej wartości 65,44 zł stanowiły dary klientów sklepu). Łącznie w 2020 r. market spożywczy I. przekazał ZFIS na podstawie 6 protokołów produkty o wartości 1.273,14 zł, w tym wartość produktów będących własnością sklepu wynosiła 644,53 zł, zaś wartość produktów podarowanych przez klientów sklepu 628,61 zł.

Zdaniem NIK dobrą praktyką byłoby sporządzanie odrębnych protokołów przekazania przez sklep produktów żywnościowych organizacjom pozarządowym. W osobnym protokole powinny być ujęte marnowane artykuły żywnościowe, o których mowa w art. 2 pkt 1 upmż, będące własnością sklepu, w kolejnym - żywność przekazana przez klientów sklepu.

Nierozdzielenie ww. produktów na dwa protokoły (marnowanej żywności stanowiącej własność sklepu i żywności podarowanej przez klientów sklepu) może w przyszłości skutkować nierzetelnymi danymi w sprawozdaniach finansowych, o których mowa w art. 5 ust. 10 upmż oraz niewłaściwym zwolnieniem z podatku dostawcy towaru, stosownie do art. 43 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług²¹ oraz nieuzasadnionym prawem do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego z tytułu nabycia towaru - art. 7 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 336-360, 652-668)

Ponadto w trakcie kontroli NIK zweryfikowano, że ZFIS nie złożył do GIOŚ, stosownie do wymogów art. 7 ust. 2 upmż, pisemnego rocznego sprawozdania za 2020 r. o sposobie zagospodarowania otrzymanej żywności. Prezes Zarządu wyjaśnił, że ZFIS otrzymywało darowizny rzeczowe od osób prawnych, nie realizowało zbiórki publicznej w rozumieniu ustawy o zbiórkach publicznych, w zakresie której ma obowiązek przedstawiania okresowych rozliczeń z prowadzonych zbiórek, dlatego nie miał wiedzy na temat ciężącego na nim obowiązku wynikającego z upmż. Wyjaśnił też, iż w przypadku stwierdzenia przez odpowiednie organy naruszenia istniejących obowiązków ze strony ZFIS natychmiast złoży sprawozdanie do Inspektora Ochrony Środowiska.

(akta kontroli str. 336-360, 669-673)

Na 10 skontrolowanych sklepów w siedmiu przypadkach termin wykonania obowiązku przeprowadzenia kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących racjonalnego gospodarowania żywnością oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności nie upłynął do dnia zakończenia kontroli WIOŚ. Kampanie planowano przeprowadzić w drugiej połowie 2020 r. W pozostałych trzech przypadkach kampanie edukacyjno-informacyjne w zakresie racjonalnego gospodarowania żywnością oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności zostały przeprowadzone w sklepach przed czynnościami kontrolnymi WIOŚ. Trwały one dwa kolejne tygodnie i zostały przeprowadzone wspólnie z organizacją pozarządową, tj.: 1) sklep A. w Lublinie z Bankiem Żywności w Lublinie zorganizował w dniach 15-30.10.2020 r. kampanię „Nie marnujemy-ratujemy”; 2) sklep sieci T. w Chełmie z Bankiem Żywności w Lublinie oraz Caritas Polska w dniach 1-14.10.2020 r. zorganizował kampanię. „Proste sposoby na niemarnowanie żywności” w formie plakatów, naklejek oraz w mediach społecznościowych; 3) sklep T. w Lublinie z Bractwem Miłosierdzia im. św. Brata Alberta przeprowadził kampanię w dniach 24.02-7.03.2020 r.

W każdym z kontrolowanych sklepów (10) kwoty środków finansowych na kampanie zostały określone na podstawie oświadczeń przedstawicieli sklepów, że suma środków finansowych przeznaczonych na kampanię przeprowadzoną w 2020 r. nie przekroczy 20% wartości opłaty za marnowanie żywności. Opłata ta, zgodnie

²¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 685, ze zm.

z art. 5 ust. 6 upmż, zostanie obliczona na koniec roku kalendarzowego. W związku z powyższym nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wnoszenia opłat za marnowanie żywności oraz w zakresie sprawozdawczości, gdyż kontrole WIOŚ zostały przeprowadzone przed wymaganym terminem określonym w upmż.

Wszystkim (7) pracownikom WIOŚ uczestniczącym w czynnościach kontrolnych w 2020 r. i 2021 r. (do czasu zakończenia kontroli NIK) powierzono w zakresie obowiązków prowadzenie kontroli dotyczących przeciwdziałania marnowaniu żywności.

(akta kontroli str. 206-487, 593-635)

2.2. Opracowane przez GIOŚ „Wytyczne z 2021 r. do przeprowadzenia kontroli”²² były tożsame z wytycznymi obowiązującymi w poprzednim roku („Wytyczne z 2020 r. do przeprowadzenia kontroli”) i obejmowały kontrolę sprzedawców żywności i banków żywności. Zakres kontroli również był tożsamy, tj. przestrzeganie przepisów dotyczących: zawarcia przez sprzedawców żywności umów z organizacjami pozarządowymi, przekazywania opłat za marnowanie żywności oraz zamieszczania informacji o wysokości należnej opłaty lub o wartości żywności przekazanej organizacjom pozarządowym w sprawozdaniu finansowym oraz na stronie internetowej, jeżeli jest prowadzona, składania sprawozdań rocznych o marnowaniu żywności.

W wytycznych z 2020 r. i 2021 r. wskazano, powołując się na art. 5 ust. 7 upmż (dot. opłat za marnowanie żywności) oraz art. 8 ust. 1 upmż (dot. sprawozdań do WFOŚiGW²³), iż opłaty za rok 2020 należy wnieść w terminie do 30 kwietnia 2021 r., zaś sprawozdania o marnowaniu żywności należy złożyć do 31 marca 2021 r., w związku z tym pierwsze kontrole WIOŚ w zakresie opłat za marnowanie żywności i sprawozdań mogą zostać przeprowadzone dopiero po upływie tych terminów.

(akta kontroli str. 68-90, 185-205)

WIOŚ w 2021 r. do dnia zakończenia kontroli NIK przeprowadził cztery kontrole sklepów spożywczych²⁴ w dniach 4.02-5.03.2021 r. spośród 15 zaplanowanych na ten rok. Nie przeprowadził natomiast żadnej z dwóch zaplanowanych kontroli banku żywności i organizacji pożytku publicznego.

Wszyscy czterej kontrolowani w 2021 r. sprzedawcy żywności w wymaganym terminie zawarli pisemne umowy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wykonywaniem zadań w sferze zadań publicznych w obszarach wskazanych w art. 2 pkt 2 upmż. Zakresy przedmiotowe umów były zgodne z przepisami art. 3 ust. 2 ww. ustawy. Kontrolowane sklepy spożywcze przeprowadziły, zgodnie z art. 4 ust. 1 upmż, w poprzednim roku kampanie edukacyjno-informacyjne. Kontrolerzy WIOŚ odnotowali w protokołach kontroli na podstawie informacji uzyskanych od przedsiębiorców w kontrolowanych sklepach, że:

1) Sklepy sieci L. (w Biłgoraju i Zamościu) w dniach 28.09-10.10.2020 r. wspólnie z organizacją pozarządową „Caritas” w ramach ogólnopolskiej kampanii edukacyjno-informacyjnej we wszystkich sklepach w Polsce wywiesiły plakaty i banery o tematyce przeciwdziałania marnowaniu żywności. Ponadto w sklepach przeprowadzono akcję „Kupuję nie marnuję”, dotyczącą niemarnowania żywności. Sklepy L. na ogólnopolską kampanię edukacyjno-informacyjną przeznaczyły ok. 85.000 zł, środki te nie pochodziły z opłat za marnowanie żywności;

²² „Wytyczne do przeprowadzenia cyklu kontrolnego w zakresie przestrzegania przez sprzedawców żywności oraz organizacje pozarządowe przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności”, zatwierdzone w marcu 2021 r. przez Zastępcę Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

²³ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

²⁴ L. w Biłgoraju, L. w Zamościu, K. w Hrubieszowie, K. w Biłgoraju.

2) Sklepy K. (w Hrubieszowie i Biłgoraju) w październiku 2020 r. wspólnie z organizacjami pozarządowymi, z którymi współpracują²⁵, przeprowadziły kampanię edukacyjno-informacyjną w zakresie racjonalnego gospodarowania żywnością oraz marnowania żywności. Polegała ona na wywieszeniu w sklepach plakatów oraz zamieszczeniu na wagach na dziale owoce/warzywa na wygaszaczu ekranu informacji o tej tematyce. Sklep w Hrubieszowie na ww. kampanię nie poniósł żadnych kosztów, gdyż plakaty przygotował dział międzynarodowy tej sieci.

W trakcie kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ nie weryfikowano obowiązku wnoszenia opłaty przez sklepy za marnowanie żywności, ponieważ termin wnoszenia opłaty (do 30 kwietnia) nie upłynął na dzień zakończenia kontroli.

W dwóch przypadkach (K. w Hrubieszowie i w Biłgoraju) opłata za marnowanie żywności wynosiła odpowiednio 2.291,46 zł i 960,09 zł, lecz nie została wniesiona, gdyż nie upłynął ustawowy termin jej wniesienia.

W pozostałych dwóch kontrolowanych sklepach (L. w Biłgoraju i w Zamościu) kontrolerzy WIOŚ uzyskali informację od przedstawicieli tych sklepów, że nie wystąpiły przypadki marnowania żywności, w związku z powyższym podmiot kontrolowany nie naliczył żadnej opłaty.

We wszystkich czterech sklepach w trakcie kontroli WIOŚ nie skontrolowano obowiązku składania przez sklepy, zgodnie z art. 8 ust. 1 upmż, rocznych sprawozdań o marnowaniu żywności, gdyż czynności kontrolne w sklepach zakończono przed terminem wymaganym na złożenie sprawozdań (do 31 marca). Ww. kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 488-592, 652-659)

Po zakończeniu czynności kontrolnych i po podpisaniu protokołów kontroli Delegatura WIOŚ w Zamościu w dniu 9.04.2021 r. wystąpiła do jednostek nadrzędnych tych sklepów o udzielenie dodatkowych informacji. Zakres informacji był następujący: czy sprzedawca żywności przedłożył do WFOŚiGW sprawozdanie o marnowaniu żywności (termin do 31 marca 2021 r.), czy sprzedawca wniósł opłatę za marnowanie żywności na rachunek bankowy organizacji pozarządowej (termin wniesienia opłaty upływa 30 kwietnia 2021 r.), czy sprzedawca żywności zamieścił informację o wysokości należnej opłaty lub wartości żywności przekazanej organizacjom pozarządowym w sprawozdaniu finansowym oraz na swojej stronie internetowej.

Sieci te (L. oraz K.) potwierdziły, iż przekazały sprawozdania do WFOŚiGW. W 2020 r. sklep L. nie wniósł opłaty, gdyż nie marnował żywności, sklep K. w Hrubieszowie przekazał opłatę w wysokości 960,09 zł na konto Fundacji Bank Żywności w Lublinie, natomiast sklep K. w Biłgoraju wniósł opłatę w kwocie 2.291,46 zł, lecz - jak wynika z pisma - środki finansowe zostały przekazane do Banku Żywności we Wrocławiu zamiast do właściwego Banku Żywności w Lublinie. FPBŻ błędnie przypisała sklep do innej organizacji pozarządowej, jednak zobowiązała się przekazać ww. środki finansowe do właściwego podmiotu – Fundacja Bank Żywności w Lublinie.

W trakcie czynności kontrolnych NIK ww. środki finansowe w kwocie 2.291,46 zł zostały prawidłowo zaksięgowane i przekazane na konto właściwego banku żywności, o czym w dniu 29.04.2021 r. poinformowała kontrolera NIK Prezes Fundacji Bank Żywności w Lublinie.

Na stronach internetowych ww. podmiotów zamieszczono informacje o wartości żywności przekazanej w 2020 r. Podmioty te zobowiązały się do umieszczenia tych informacji w sprawozdaniach finansowych.

(akta kontroli str. 636-644, 674-676)

²⁵ FPBŻ, Caritas Polska i Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta.

Pracownicy WIOŚ mający przeprowadzić w 2020 r. i 2021 r. kontrolę w zakresie upmż nie uczestniczyli w szkoleniach zewnętrznych organizowanych przez GIOŚ odnośnie nowych obowiązków Inspekcji.

Według Zastępcy Wojewódzkiego Inspektora głównymi problemami, jeśli chodzi o realizację zadań przypisanych Inspekcji w zakresie przestrzegania przez sprzedawców i organizacje pozarządowe przepisów ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności, był brak szkoleń zewnętrznych dla inspektorów oraz trudności z pozyskiwaniem wykazów podmiotów, które podlegają zapisom ustawy. WIOŚ utworzył „zespoły tematyczne”, składające się z pracowników zajmujących się zagadnieniami związanymi z upmż, które w części zrekomensowały brak szkoleń zewnętrznych. Według wyjaśnień Zastępcy Wojewódzkiego Inspektora wytyczne przygotowane przez GIOŚ stanowią dla WIOŚ ramowy zakres kontroli.

Nie na wszystkie pisma, wystosowane do sprzedawców żywności w celu pozyskania informacji dot. podlegania zapisom ustawy, uzyskano odpowiedź. Ponadto kolejnym problemem w realizacji kontroli jest to, że pomimo prowadzenia kontroli w sklepach informacje pozyskiwane są z centrali sieci handlowych.

(akta kontroli str. 124-128, 652-659)

3. W badanym okresie, po skontrolowaniu 14 sklepów spożywczych (10 w 2020 r. i czterech w 2021 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK), w żadnym z przypadków nie wydano decyzji administracyjnych o wymierzeniu kary pieniężnej.

(akta kontroli str. 206-635, 647-651)

4. W prowadzonym przez WIOŚ rejestrze skarg i wniosków w latach 2019-2021 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK) nie odnotowano skarg na działalność podmiotów w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności oraz wniosków o przeprowadzenie kontroli.

(akta kontroli str. 124-128, 677)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelne działanie kontrolerów WIOŚ Delegatura w Zamościu polegające na oparciu ustaleń poczynionych w trakcie prowadzonych czynności kontrolnych²⁶ na zawartym w § 1 pkt 2 umowy z 18.02.2020 r. pomiędzy marketem spożywczym I. w Zamościu a ZFIS o nieodpłatnym przekazywaniu żywności oświadczeniu ZFIS: „*Obdarowany oświadcza, iż zgodnie ze statutem i spełnianą misją działa w zakresie bezpłatnego pozyskiwania żywności dla organizacji i instytucji społecznych, przekazując nieodpłatnie na ich rzecz artykuły spożywcze*”. Oświadczenie to nie znajdowało potwierdzenia w zapisach statutu ZFIS.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 upmż sprzedawca żywności jest obowiązany do zawarcia umowy nieodpłatnego przekazywania organizacji pozarządowej żywności nieprzeznaczonej do sprzedaży z przeznaczeniem na wykonywanie przez tę organizację zadań w zakresie określonym w art. 2 pkt 2 upmż.

Ze względu na fakt, iż w § 5 statutu ZFIS cele²⁷ określone w art. 2 pkt 2 upmż nie zostały wymienione jako cele statutowe, ZFIS nie spełniał warunków określonych w art. 2 pkt 2 przedmiotowej ustawy i w konsekwencji nie mógł być stroną umowy

²⁶ Protokół kontroli Nr ZAM 101/2020 z 22.07.2020 r. sklepu spożywczego I. w Zamościu.

²⁷ Wymaganym celem statutowym realizowanym przez organizację pozarządową będącą stroną umowy nieodpłatnego przekazywania żywności nieprzeznaczonej do sprzedaży jest wykonywanie zadań w sferze zadań publicznych w zakresie: pomocy społecznej, w tym pomocy osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, działalności charytatywnej, polegającej w szczególności na przekazywaniu żywności osobom potrzebującym lub prowadzeniu zakładów żywienia zbiorowego dla osób potrzebujących.

o nieodpłatnym przekazywaniu żywności nieprzeznaczonej do sprzedaży, zatem w ocenie NIK umowa spełniająca warunki określone w art. 3 ust. 1 upmż nie została zawarta.

Zastępca Wojewódzkiego Inspektora wyjaśniła, że ZFIS posiada osobowość prawną i jest związkiem stowarzyszeń i fundacji prowadzących działalność w sferze pożytku publicznego²⁸. W statucie nie ma wprost zacytowanych z art. 2 pkt 2 upmż zadań, ponieważ statut został stworzony wcześniej niż ogłoszono tekst upmż. Forum nie zmieniało swojego statutu na potrzeby zacytowania w nim treści art. 2 pkt 2 ustawy. Inspektorzy stwierdzili, że Forum jest podmiotem podlegającym pod warunki określone w ustawie.

W dniu 5.05.2021 r. Zastępca Wojewódzkiego Inspektora wyjaśniła, że inspektorzy WIOŚ nie zakwestionowali w protokole kontroli poprawności zapisów umowy darowizny z dnia 18.02.2020 r., zawartej pomiędzy ZFIS a I. w Zamościu, ponieważ na podstawie informacji udzielonych przez przedstawiciela spółki I. oraz w oparciu o okazane w trakcie trwania kontroli protokoły przekazania żywności stwierdzono, że strony przestrzegają wymogów ustawy w zakresie przekazywania żywności spełniającej wymogi prawa żywnościowego. Biorąc powyższe pod uwagę, wątpliwości inspektorów co do zapisów umowy rozstrzygnięto na korzyść strony, tj. w trakcie kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów prawa.

W uzupełnieniu powyższych wyjaśnień Zastępca Wojewódzkiego Inspektora w dniu 6.05.2021 r. wyjaśniła, że: „Podstawowym celem ZFIS jest utrwalenie i rozwijanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi oraz podejmowanie i realizowanie wspólnych przedsięwzięć. Forum realizuje swoje zadania poprzez prowadzenie nieodpłatnej działalności pożytku publicznego. Wśród swoich celów statutowych ZFIS wskazuje m.in. na realizację zadań publicznych dotyczących zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny, pomocy lokalnej społeczności w celu rozwiązywania problemów lokalnych sformułowanych jako podejmowanie inicjatyw i budowanie partnerstw w celu rozwiązywania problemów społeczności lokalnych oraz inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób z grup szczególnego ryzyka w celu ograniczenia problemu wykluczenia społecznego, a także tworzenie warunków organizacyjnych i technicznych wspomagających rodzaje się i istniejące inicjatywy społeczne”.

Zdaniem NIK podstawowy cel ZFIS, określony w Statucie jako „utrwalenie i rozwijanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi oraz podejmowanie i realizowanie wspólnych przedsięwzięć”, wypełniany poprzez prowadzenie nieodpłatnej i odpłatnej działalności pożytku publicznego, nie wpisuje się w przesłanki definicji podmiotu określonego w art. 2 pkt 2 upmż, tj. organizacji pozarządowej, której celem statutowym jest wykonywanie zadań w sferze publicznej w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, działalności charytatywnej, polegającej w szczególności na przekazywaniu żywności osobom potrzebującym lub prowadzeniu zakładów żywienia zbiorowego dla osób potrzebujących.

²⁸ Organizacje pozarządowe tworzące ZFIS to: Stowarzyszenie „Nowa Szansa” w Zamościu, Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu, Stowarzyszenie Salvette w Zamościu, Stowarzyszenie Zamojskie Centrum Wolontariatu, Stowarzyszenie Otwarte Serca z siedzibą w Zamościu, Stowarzyszenie Kobiety po Leczeniu Raka Piersi „Amazonki” z siedzibą w Zamościu, Stowarzyszenie ART. AVANTI z Zamościa, Stowarzyszenie Klub Sportowy AGROS z Zamościa, Zamojskie Stowarzyszenie Zdrowia Psychicznego z Zamościa, Fundacja Renesans z Zamościa, Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji z Dziećmi i Młodzieżą Niepełnosprawną w Zamościu, Diecezjalny Klub Sportowy GAUDIUM w Zamościu, Stowarzyszenie Przyjaciół Ludowego Zespołu Pieśni i Tańca Zamojszczyzna, Stowarzyszenie Pomocy Chorym na Nowotwory Krwi w Zamościu, Stowarzyszenie Zamojski Uniwersytet Trzeciego Wieku z Zamościa, Stowarzyszenie Magiczny Ogród z Zamościa.

Prezes Zarządu ZFIS w odpowiedzi na pytanie kontrolera NIK, czy umowa darowizny z dnia 18.02.2020 r. zawarta pomiędzy ZFIS a firmą I. została zawarta na podstawie art. 3 upmż, wyjaśnił, że „umowa darowizny pomiędzy organizacją pozarządową (ZFIS jest związkiem Stowarzyszeń) została zawarta w oparciu o ustawę prawo o stowarzyszeniach oraz ustawę o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Stowarzyszenie do momentu kontaktu telefonicznego z przedstawicielem WIOŚ (23.04.2021 r.) nie miało wiedzy na temat dodatkowych zobowiązań wynikających z upmż”.

NIK wskazuje, że w następstwie błędnego ustalenia przez WIOŚ statusu prawnego ZFIS nie nałożono kary administracyjnej za niezawarcie umowy, o której mowa w art. 10 ust. 1 umpż.

(akta kontroli str. 336-360, 652-659, 669-672)

2. Niezakwestionowanie przez kontrolerów WIOŚ prawidłowości umowy z dnia 23.04.2018 r. zawartej pomiędzy siecią K. a Caritas Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej oraz faktu niepodpisania do dnia 18.02.2020 r. umowy o nieodpłatne przekazywanie żywności spełniającej wymogi określone w art. 3 ust. 1 i 2 w związku z art. 18 upmż.

Według wyjaśnień Zastępcy Wojewódzkiego Inspektora zawarcie umowy przed wejściem w życie ww. ustawy oraz zapewnienie o podpisaniu nowej umowy w lipcu 2020 r. zdaniem inspektorów WIOŚ, którzy kontrolowali sklep, nie stanowiło naruszenia prawa, dlatego po zakończeniu kontroli, WIOŚ nie weryfikował, czy nowa umowa została podpisana.

(akta kontroli str. 320-335, 652-659)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o wzmocnienie nadzoru nad wykonywaniem zadań kontrolnych przez Delegaturę WIOŚ w Zamościu.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 29 czerwca 2021 r.

Kontroler
Jerzy Bielak
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis